

CYKL | Filmowe sekrety**GRUPA WIEKOWA | klasy 1-3 szkoły podstawowej**

ANALIZA PSYCHOLOGICZNA

opracowanie: Alicja Moderau

FILM | „Wielka przygoda Niny”, reż. A. Gagnol, J.L. Felicioli

„Wielka przygoda Niny” to animacja zapraszająca do poznania tytułowej bohaterki i świata, który tworzy wraz z przyjacielem Mahdim oraz wyobrażonym niezdarnym Jeżem. Film przybliży widzom przeżycia dzieci, które mierzą się nie tylko z młodzieńczymi dylematami, ale również próbują poradzić sobie z wyzwaniami świata dorosłych. Sposób narracji, budowane napięcie i poruszana w produkcji tematyka będzie zrozumiała i interesująca już dla najmłodszych uczniów podstawówki.

TEMATY DO OMÓWIENIA

Dziecięca bezradność czy młodzieńcza sprawczość. O próbach wpływu na rzeczywistość i odzyskiwaniu kontroli w zmieniającym się świecie
Moc wyobraźni. Dlaczego warto bujać w obłokach?
Kiedy przyjaźń zmienia się w miłość. Pierwsze zakochanie

Dziecięca bezradność czy młodzieńcza sprawczość. O próbach wpływu na rzeczywistość i odzyskiwaniu kontroli w zmieniającym się świecie

Tata głównej bohaterki doświadcza jednego z trudniejszych przeżyć, jakie spotykają dorosłych: traci długoletnią, lubianą pracę, która dostarczała rodzinie poczucia stabilności i stałości. Z zaangażowanego, pełnego wyobraźni i skorego do wygłupów ojca zmienia się w apatycznego, wycofanego mężczyznę. Cóрка dotkliwie odczuwa tę zmianę i martwi się o ukochanego rodzica. Swoimi obawami dzieli się z przyjacielem, Mahdim, który jest w podobnej sytuacji. Dzieci nie rozumieją, co się wydarzyło, że ich ojcowie z dnia na dzień zostali pozbawieni źródła dochodu i radości życia. Z pomocą w zrozumieniu przychodzi mama Niny, która tłumaczy, co stało za zamknięciem fabryki, i przekazuje córce ważną naukę o potrzebie walki i buntu, kiedy cierpią najsłabsi. Dziewczynka czuje w sytuacji krzywdy lęk o najbliższych, ale również niezgodę i złość, które popychają ją do poszukiwania rozwiązań. Kiedy widzi pod biurem pracy załamanego tatę, który wydaje się pozbawiony ducha walki i bezradny, decyduje się na podjęcie działań. Razem z przyjacielem snują plany dotyczące zakradnięcia się do opuszczonej fabryki i znalezienia skarbu-legendy ukrytego w jej wnętrzu.

Taka fantazja o własnej sprawczości często towarzyszy dzieciom, które widzą trudne emocje opiekunów, kiedy rodzina przeżywa kryzys. Wiek wczesnoszkolny to czas, kiedy wiele treści jest już zrozumiałych i dostępnych dziecięcej wiedzy, ale realne możliwości oddziaływania nadal pozostają niewielkie. Mimo że właśnie w tym okresie młodzi ludzie pragną doświadczać własnej sprawczości i samodzielności, nadal pozostają „jedną nogą” w świecie dziecięcości, gdzie realność miesza się z fantazjami. Ten czas rozwojowo związany jest z poczuciem bycia „starszym”, a wiele osób aspiruje do poważniejszych zadań i ról, chcąc odczuwać własny wkład w życie rodziny i społeczności. Pierwsze załączki dojrzałego myślenia przyczynowo-skutkowego, przewidywania konsekwencji i mniej impulsywnych reakcji pozwalają na nieco więcej samodzielności w istotnych obszarach życia. Podobnie dojrzeźwa myślenie moralne, wiążące się z silnym poczuciem sprawiedliwości i rozumieniem powszechnych zasad współżycia społecznego. Jednak inne zdolności poznawcze czy emocjonalne nadal dają znać, że mamy do czynienia z dzieckiem, nie z dorosłym. Stąd wiele dziecięcych przygód, pułapek, w które wpadają, wybierając się „z motyką na słońce”. Ważne wydaje się, by nie zniechęcać młodych ludzi do podejmowania prób, ale by wraz z nimi „mierzyć siły na zamiary”. Zastanawianie się, jakie konsekwencje mogą mieć ich działania, czy będą w stanie samodzielnie im sprostać, w jaki sposób mogą to zrobić, będzie dodawać im wiatru w żagle, jednocześnie urealnianąc ich fantazje.

W kontekście przygód Niny warto omówić z młodymi widzami, które z jej działań i w jaki sposób wpłynęły na decyzję ojca. Istotne wydaje się, że to nie pieniądze zdecydowały o tej zmianie – jego świadomość uczuć córki dodała mu wiary, że warto postawić na bliskość i relacje. Kryzys w rodzinie często wywołuje w dzieciach poczucie lęku, bezradności i zagraża podstawowemu poczuciu bezpieczeństwa. We współczesnym świecie zalew informacji o toczących się działaniach wojennych, kataklizmach i epidemiach może sprawiać, że nawet u najmłodszych to poczucie spokoju będzie zaburzone. Dlatego warto być blisko tych dziecięcych emocji i przemyśleń, dopytywać w postawie autentycznej ciekawości, a nie oceny czy chęci ukrywania jakichś informacji. Wszechobecne w social mediach relacje z miejsc dotkniętych żywiołem czy wojną prędkiej czy później trafiają do dzieciaków. Dla szkolniaków może to być dodatkowo trudne, bowiem właśnie w tym czasie mierzą się oni ze świadomością pojęcia śmierci jako nieodwracalnej straty. O ile młodsze dzieci mogą znać znaczenie zwrotu „umierać”, to dopiero 7–8-latkowie zaczynają w pełni rozumieć jego znaczenie. Związane z tym niepokoje warto koić przy pomocy otwartej, szczerzej, nawet jeżeli trudnej rozmowy. Warto też podkreślać, posługując się przykładem filmowej Niny, że odpowiedzialność za bezpieczeństwo rodziny spoczywa na barkach rodziców, a nie dzieci. Dla najmłodszych ważnym argumentem jest ten płynący z realnych doświadczeń dorosłych. Normalizując emocje lęku i niepokoju, można więc jednocześnie opowiadać o własnych sposobach na walkę z poczuciem bezradności. Opisując to, można posłużyć się przykładem taty Niny, który też zdecydował się zawalczyć o swoje marzenie i spróbował pracy opartej o jego pasję.

Pytania:

Dlaczego Nina zdecydowała się zakraść do fabryki? Czym niepokoiły się dzieci? Czy jej plany przynosiły pożądane skutki? Jeśli nie, to dlaczego? Dlaczego tata dziewczynki zmienił zdanie odnośnie do miejsca pracy? Czy zdecydowały o tym zdobyte pieniądze? Jeśli nie, to co? Co można robić, kiedy niepokoją nas jakieś sprawy związane z decyzjami dorosłych? Z kim można w takich sytuacjach porozmawiać? Co to znaczy być sprawczym? Kiedy czujemy się bezradni? Jak sobie radzić z tym uczuciem? Czy dzieci mogą być wsparciem dla dorosłych? Czy powinny? W jaki sposób?

Moc wyobraźni. Dlaczego warto bujać w obłokach?

Tata Niny w pierwszych scenach filmu zaczyna snuć wątek jednego z bohaterów, wymyślanego Jeża. Początkowo jest to postać przewodnia bajek opowiadanych córce na dobranoc, ale później, gdy rodzic przeżywa kryzys, to właśnie dziewczynka znów powołuje go do życia, by poradzić sobie z trudami codzienności. Jeż staje się symbolem empatii, wytrwałości mimo przeciwności losu, odwagi nie liczącej się z konsekwencjami. Ostatecznie prowadzi on rodzinę do przełomu, pokonania kryzysu.

CC BY-NC-ND: uznanie autorstwa – użycie niekomercyjne – bez utworów zależnych 3.0 Polska

Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

O ile dzieciaki w wieku wczesnoszkolnym porzucają już raczej wyobrażonych przyjaciół i odchodzą od tego, co „dzieciuchowate”, pielęgnując swoje poczucie starszości i samodzielności, o tyle nadal potrzebują czasem śnić na jawie. Kształt tych fantazji zmienia się, ale warto zachęcać, by dzieci nie zatracaly ich na rzecz odtwórczości i kopiowania cudzych marzeń. „Bujanie w obłokach” to nie tylko wspaniały trening kreatywności, ale również rozwój empatii, pasji i własnej tożsamości. Pokazywanie młodym widzom, że wyobrażenia to wartość również w świecie dorosłych, może wspierać ich w drodze do własnych marzeń.

Pytania:

Dlaczego bajki opowiadane przez tatę były dla Niny takie ważne? Czy warto marzyć, fantazjować, wyobrażać sobie? Co to znaczy „być kreatywnym”? Dlaczego ta cecha może być przydatna? Jakie są wasze marzenia?

Kiedy przyjaźń zmienia się w miłość. Pierwsze zakochanie

Relacja filmowych przyjaciół zmienia się w toku filmu, przekształcając się z dziecięcej zażyłości w niemal nastoletnie zauroczenie. Wątek pierwszych relacji romantycznych staje się istotny dla większości dzieci w wieku szkolnym, choć rozpoczyna się dla każdego w nieco innym momencie życia i rozwoju. Niektóre szkolniaki mogą próbować „związków”, inne będą tylko o nich fantazjować w tajemnicy przed obiektem westchnień. Jest to jednak temat ważny, bowiem stanowi podwaliny myślenia nie tylko o relacjach, ale i o samym sobie. Mierzenie się z uczuciami, które pewnego dnia mogą pojawić się w przyjaźni, bywa bardzo trudne dla dzieci. Obawa o utratę towarzysza zabaw, lęk przed odrzuceniem, wstyd mogą mieszać się z pytaniami o to, jak jestem odbierany, jak widzą mnie inni, czy jestem zdolny do stworzenia takiej relacji? Dorośli rzadko bywają wpuszczani do tego świata, ale mogą być obok, by tłumaczyć i wspierać w przeżywaniu trudnych emocji. Bazując na przykładzie Mahdiego, można zobrazować dylematy zakochania młodym widzom, omawiając ujawniane przez nich za pośrednictwem filmowego bohatera niepokoje.

Pytania:

Kim byli dla siebie Nina i Mahdi? Z czego zdał sobie sprawę chłopiec? Jak się z tym czuł, czego się obawiał? Dlaczego warto próbować mówić i okazywać swoje uczucia?